

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Valtiovarainministerin budjettiesitys 2011: Hyvinvointi, vihreä verotus ja kestävä kasvu

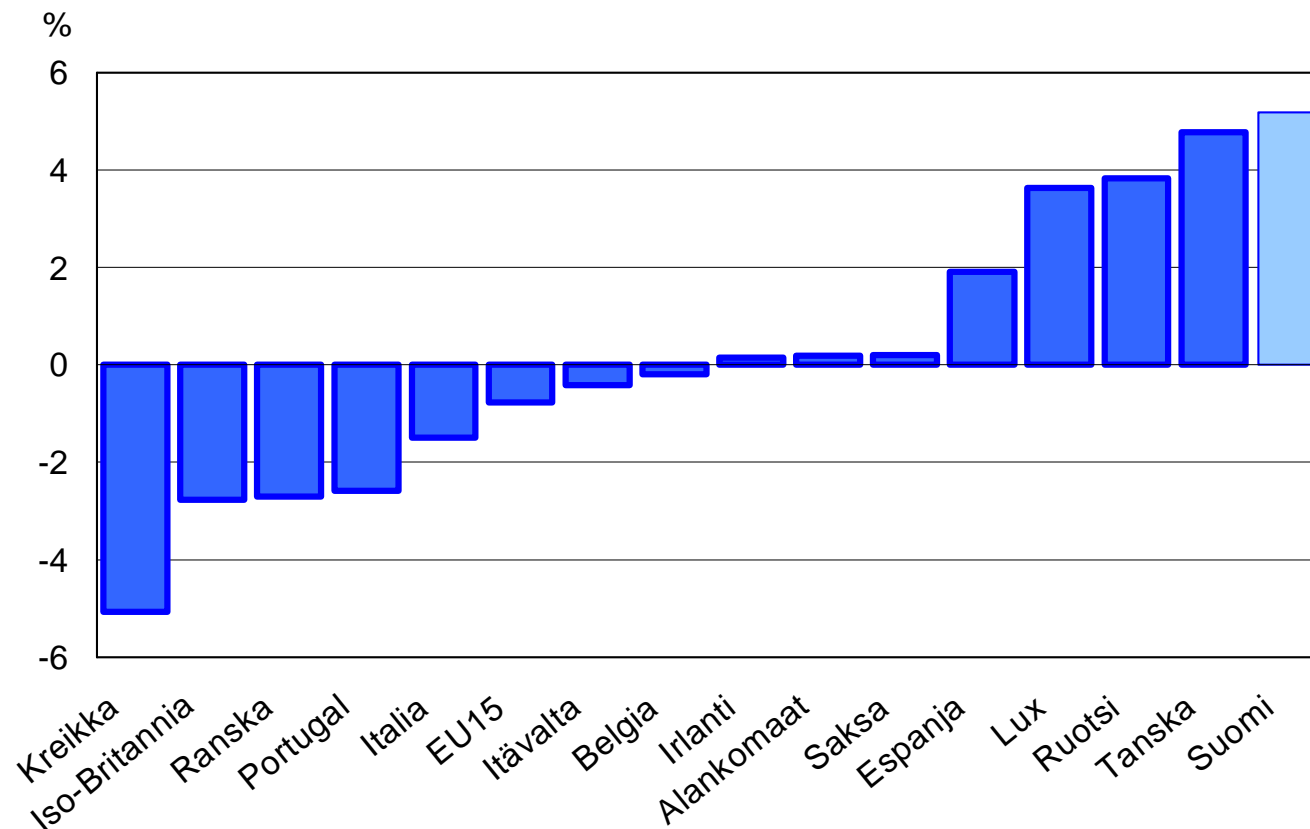
Jyrki Katainen

28.7.2010

Suomi tuli lamaan EU:n vahvimpana

Julkisyhteisöjen rahoitusjäämä EU-15 maissa
vuonna 2007, % suhteessa BKT:hen

Lähde: EU-komission ennuste 6.5.2010.

6.5.2010/VM/KO/rk 17683

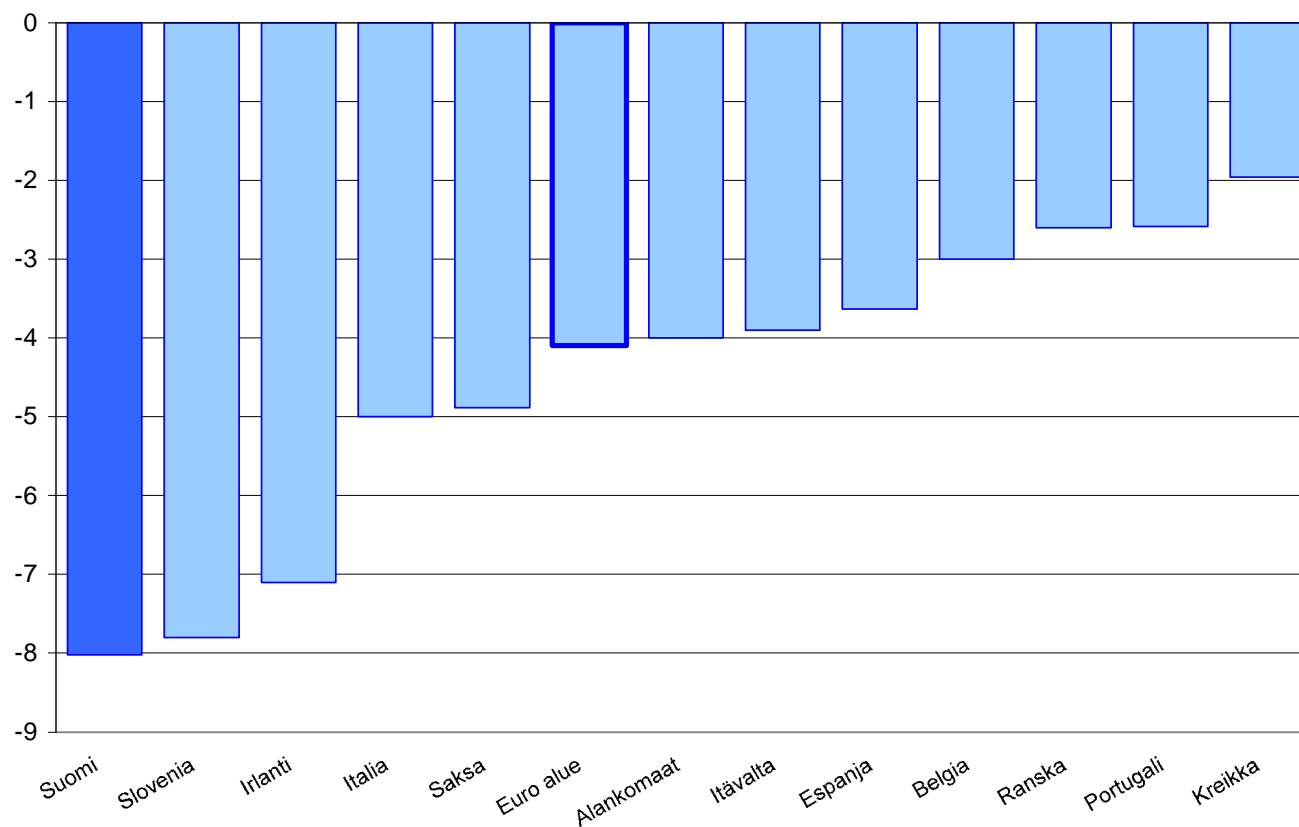
2009: itsenäisen Suomen suurin talousromahdus

- Maailmankauppa pysähtyi kansainvälisen talouskriisin seurauksena
- Suomen talous yksi länsimaiden vientivetoisimpia
- BKT supistui 8 prosenttia vuonna 2009
- Vuosipudotus oli rajumpi kuin kertaakaan 90-luvun alun lamassa

Eräiden euromaiden BKT:n muutokset 2009

BKT vuonna 2009
määrän muutos, %

Lähde: TK, Eurostat
26.7.2010/VM/KO/UU/18314.xls

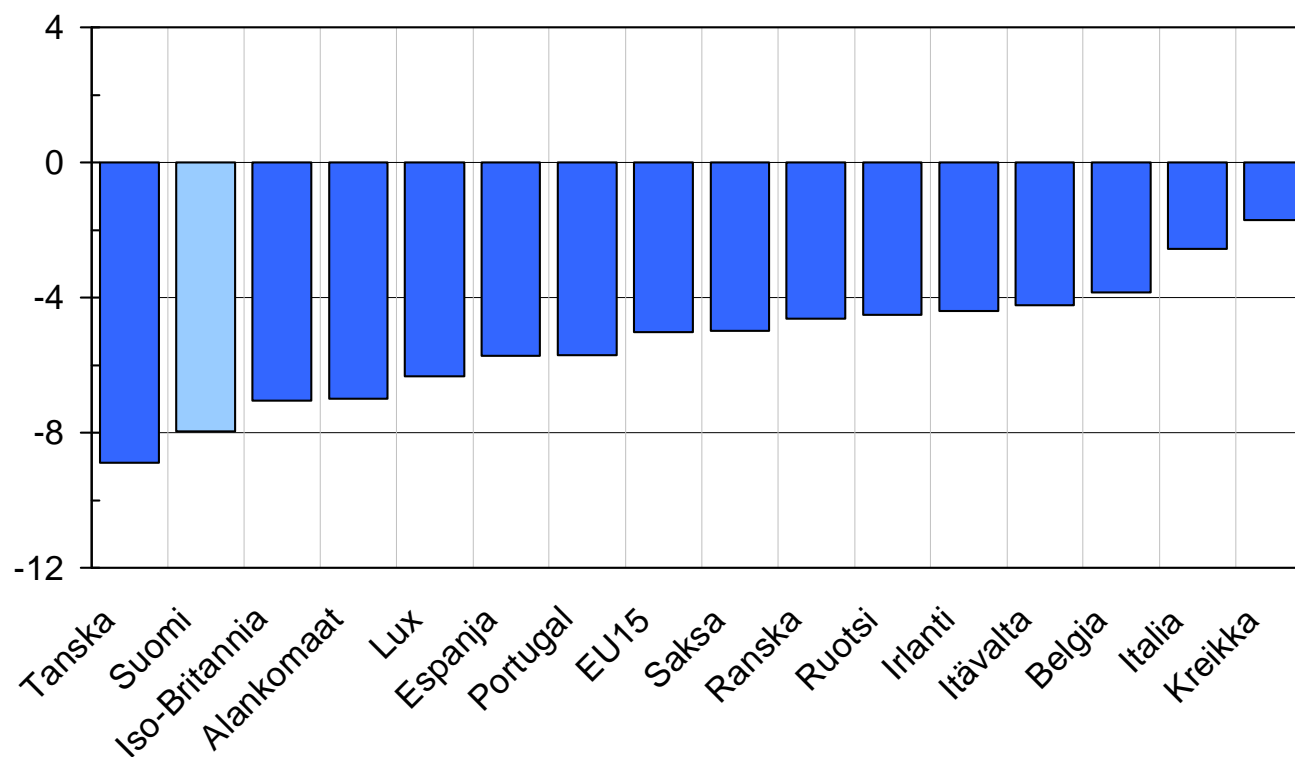
Elvytys oli menestystarina

- Nyt oli mahdollisuus valita eri politiikkavaihtoehtoista
- Päätettiin elvyttää voimakkaasti
- Työttömyyden ei annettu repsahtaa
- Massatyöttömyys onnistuttiin välttämään täsmätoimilla ja velkaantumisen avulla
- Valtio otti iskun - kotitaloudet vahvistuivat
- Ero 90-luvun lamaan on dramaattinen

Rahoitusjäämä heikentyi rajusti elvytyksen myötä

Julkisyhteisöjen rahoitusjäämän muutos 2010/2008
EU-15 maissa, suhteessa BKT:hen, %-yksikköä

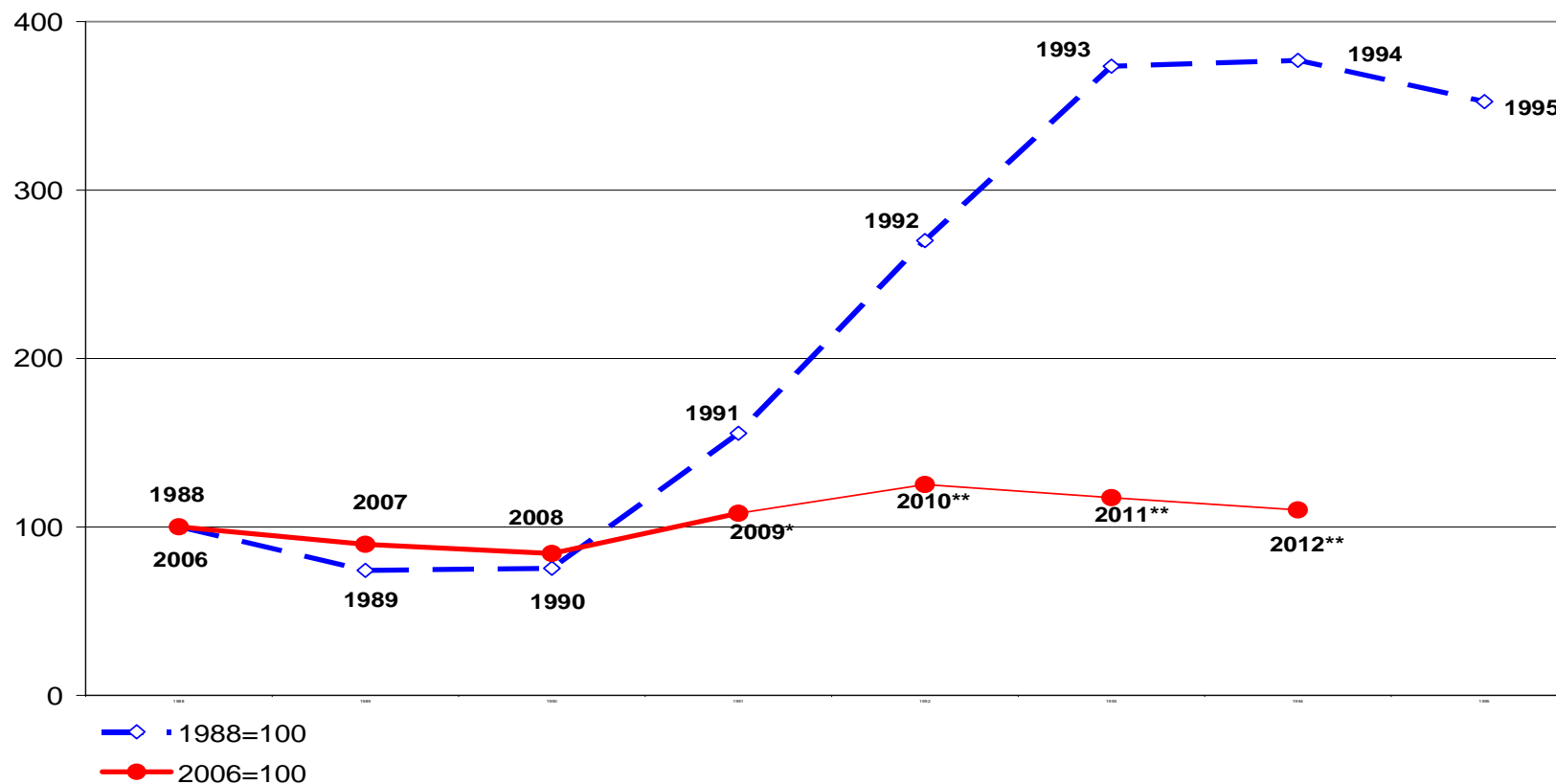
Lähde: Komissio kevät 2010

10.5.2010/VM/KO/rk 17683

90-luvun lama ja nyt: Työttömyyden nopea kasvu estettiin nyt

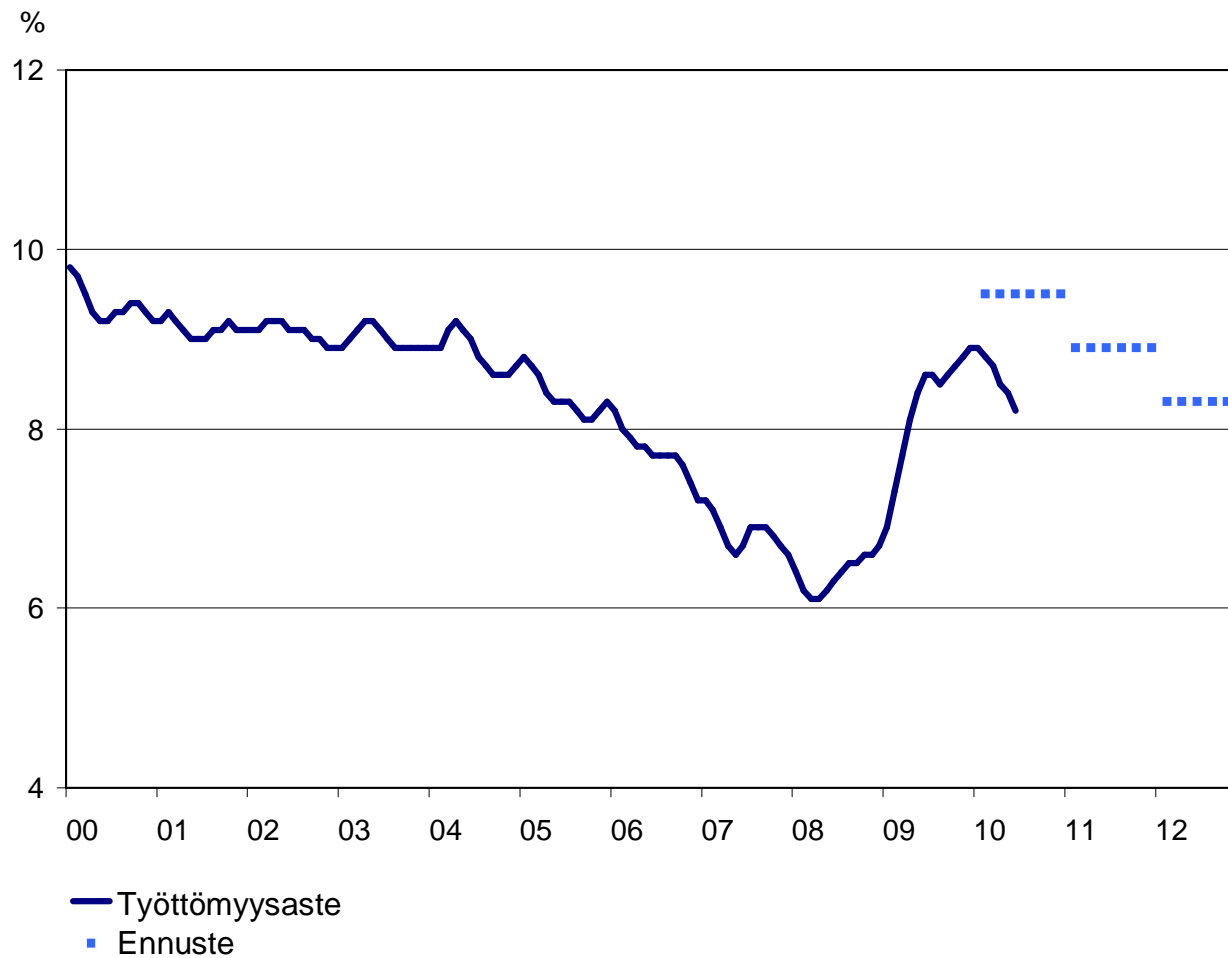
Työttömät

28.7.2010/VM/KO/UL (VM 2010:2)

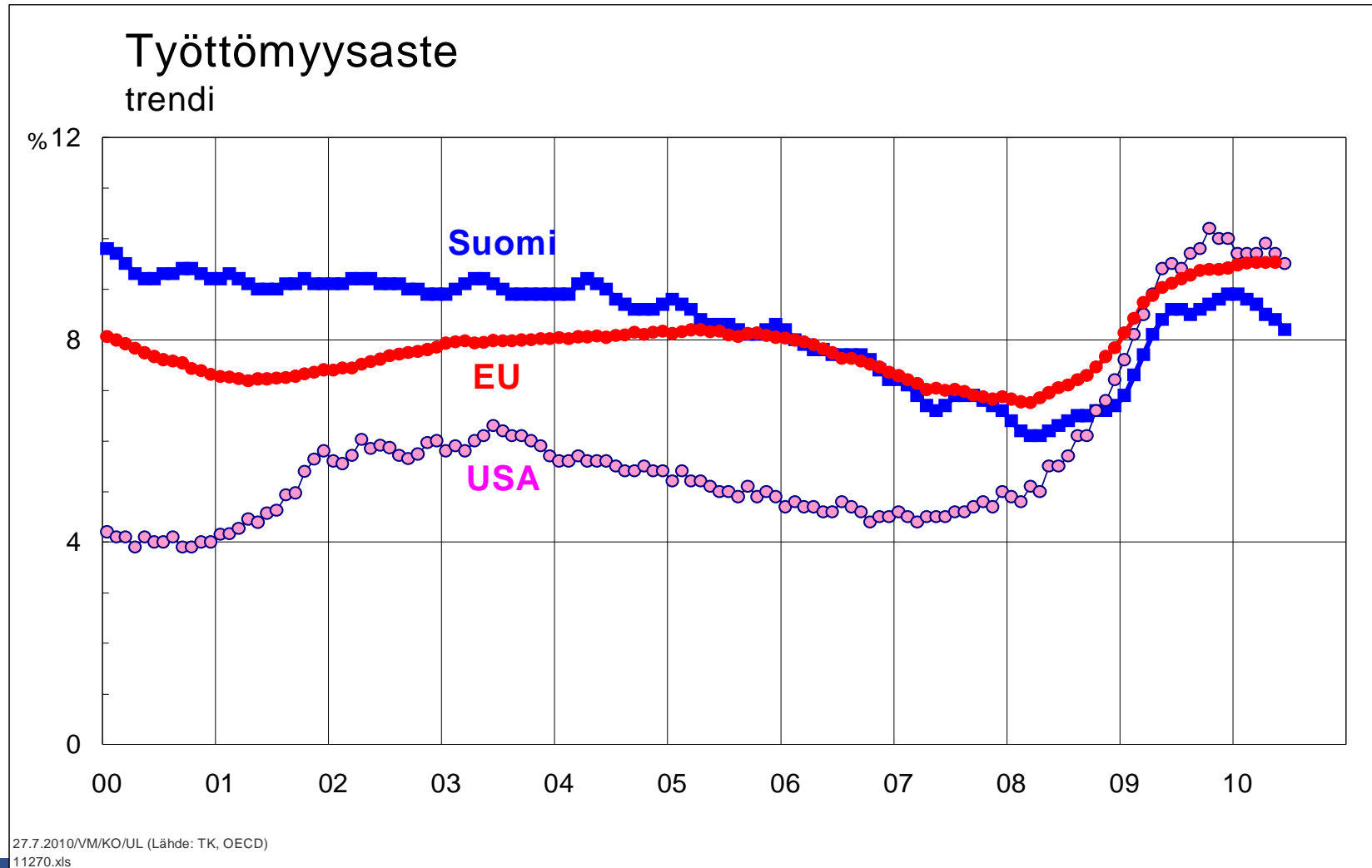

Työttömyysaste

Lähde: TK (2010:6), VM (2010:2)
27.7.2010/VMKO/UL/ 11242.xls

Suomen työttömyys alempi kuin USA:ssa ensi kerran kahteen vuosikymmeneen

Elvytystoimista vetäydytään vähitellen

- Valtion budjettitasapaino kohenee vuodesta 2010 vuoteen 2011 n. 2 mrd. eurolla mm. määräaikaisten elvytystoimien määrärahojen poistuessa:
  - suurin poistuva tekijä on viennin jälleenrahoitus, jonka kysyntä on ollut rajallista
  - valtion rahoitus työttömyysvakuutusrahastolle työttömyysvakuutusmaksun korotuksen tasoittamiseksi loppuu
  - poisto-oikeuksien väliaikainen korotus loppuu
  - väliaikaisia työllisyys- ja koulutuspoliittisia toimia loppuu
- Valtion elvytystoimena voimakkaasti tukeman asuntotuotannon taso normalisoidaan ensi vuonna
- Monet vuosina 2009–2010 päätetyt elvyttävät toimet vaikuttavat silti vielä v. 2011

Verotuloja lisätään

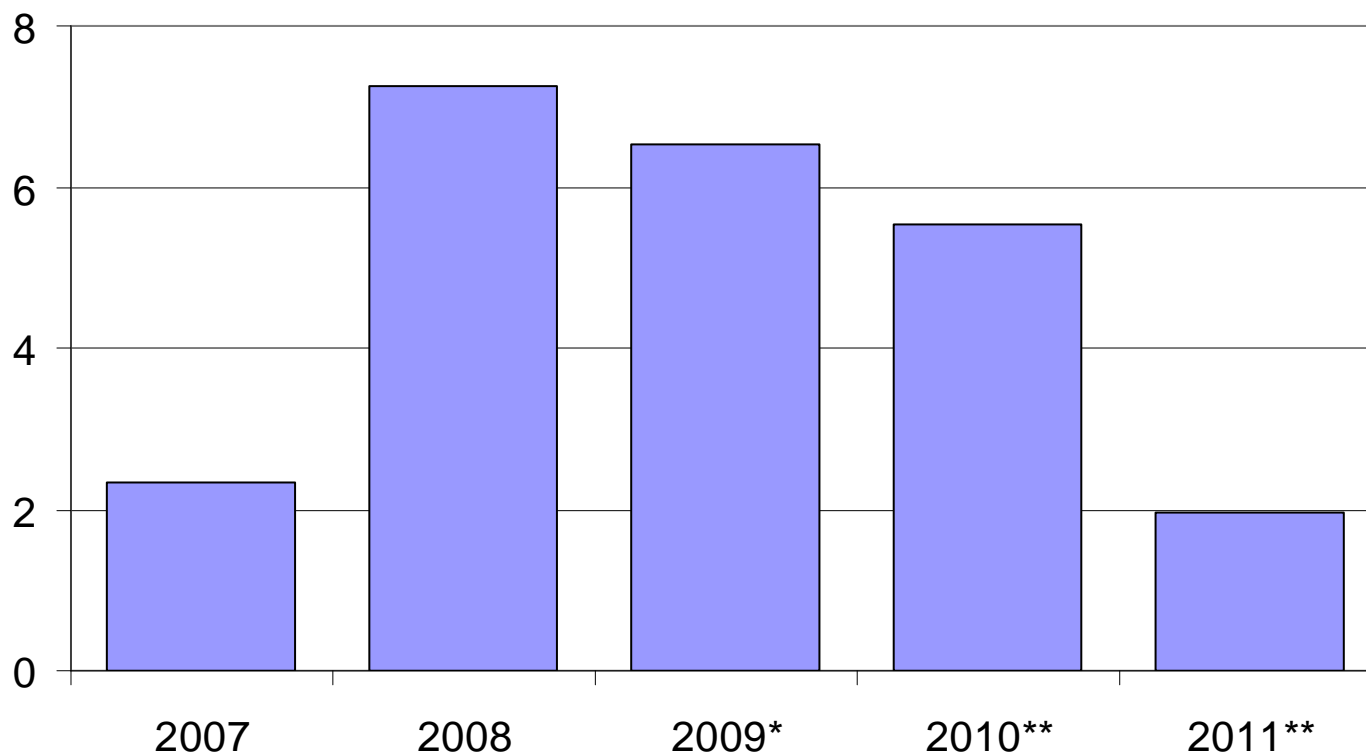
- Ympäristöperusteisia energiaveroja korotetaan n. 750 milj. eurolla v. 2011.
  - Korotus kompensoi kela-maksun poistamisen
- Arvonlisäverokantojen korotus lisää verotuloja vuositasolla n. 700 miljoonalla eurolla
- Käyttöön otettava makeisten, jäätelön ja virvoitusjuomien valmistevero lisää verotuloja 100 milj. eurolla v. 2011.

-> Finanssipolitiikka muuttuu elvyttävästä kiristävään!

Valtion menojen kasvu,¹⁾

muutos edellisestä vuodesta, %

1) Kansantalouden tilinpidon mukaan.

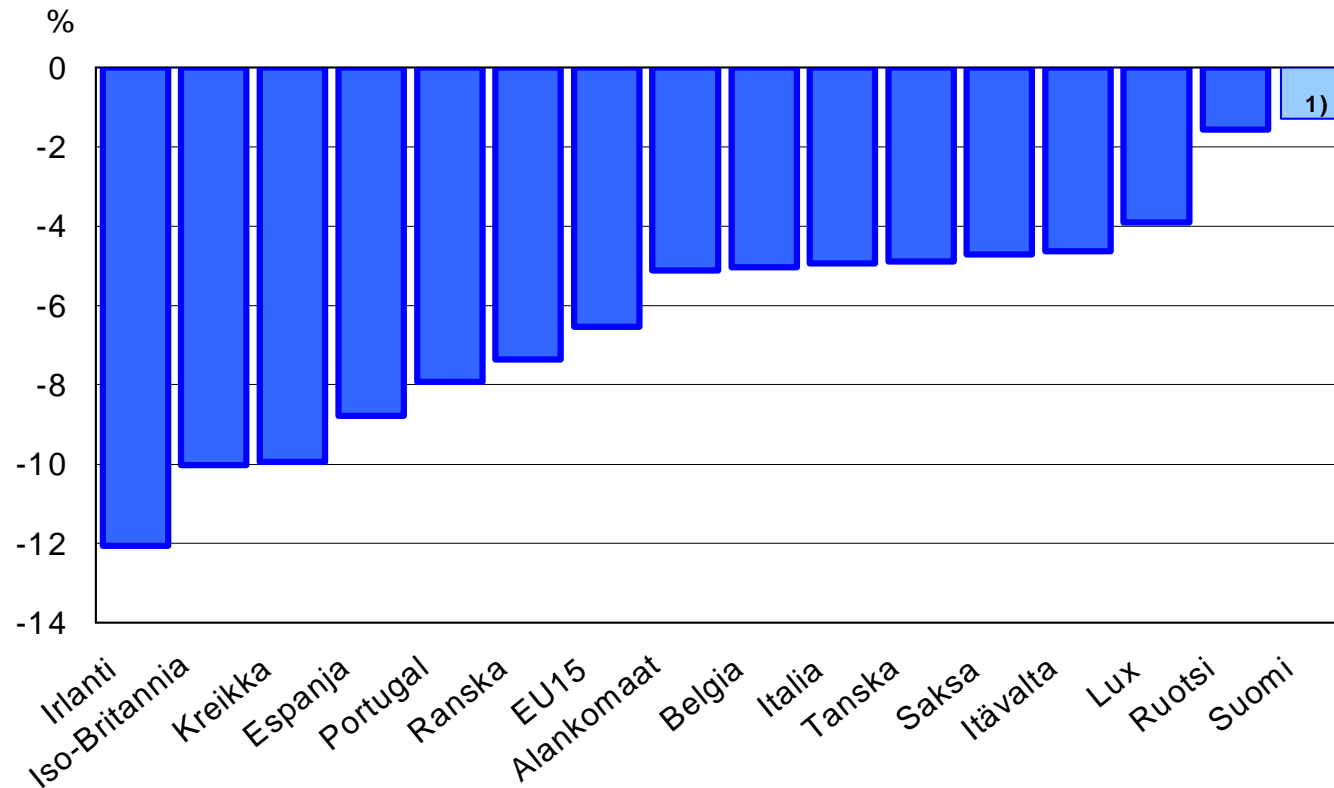
Ei sisällä finanssisijoituksia (esim. Kreikalle budjetoituja lainoja).

Lähde: Tilastokeskus, VM
26.7.2010 VM/KO

Tavoite: Suomi takaisin EU:n talouskärkeen

Julkisyhteisöjen rahoitusjäämä EU-15 maissa
vuonna 2011, % suhteessa BKT:hen

1) Suomi VM:n ennuste 23.6.2010.

Lähde: EU-komission ennuste 6.5.2010.

6.5.2010/VM/KO/rk 17683

Miksi meidän pitää olla EU:n vahvin talous?

- Suomi on EU:n ykkönen myös ikääntymiskehityksessä
- Eläke- ja hoitomenojen nopea kasvu alkamassa
- Samalla hintakilpailukykyemme ja vaihtotaseemme ovat heikentyneet
- Vain vahva valtiontalous turvaa hyvinvoinnin tulevina vuosikymmeninä

Vanhushuoltosuhte

(yli 65-vuotiaat, % työikäisestä (15-64 v.) väestöstä EU-maissa)

	2008	2030	2060	Muutos 2008-2030
Belgia	25,8	37,6	45,8	11,8
Tanska	23,6	37,9	42,7	14,2
Saksa	30,3	46,2	59,1	15,9
Kreikka	27,8	38,5	57,1	10,7
Espanja	24,2	34,3	59,1	10,2
Ranska	25,3	39,0	45,2	13,7
Irlanti	16,3	24,6	43,6	8,3
Italia	30,5	42,5	59,3	12,0
Luxemburg	20,9	30,8	39,1	9,9
Alankomaat	21,8	40,0	47,2	18,2
Itävalta	25,4	38,1	50,7	12,7
Portugali	25,9	36,6	54,8	10,7
<i>Suomi</i>	24,8	43,9	49,3	19,1
Ruotsi	26,7	37,4	46,7	10,8
Iso-Britannia	24,3	33,2	42,1	9,0
EU-15	24,9	37,4	49,5	12,5
Uudet jäsenmaat	21,6	34,7	61,4	13,0
EU-27	23,5	36,2	54,8	12,7

Lähde: Eurostat 2008

25.9.2008/JHu,RK

Viennin ja tuonnin suhde heikentynyt

Ulkomaankaupan vaihtosuhte

— Vaihtosuhte, 1949=100

— Pitkän aikavälin keskiarvo

Lähde: TK, SP

27.7.2010/VM/KO/HKä, viim. hav. kesäkuu 2010

Laman lasku maksetaan osamaksulla

- 2011 budjetti aloittaa laskun maksun
- Seuraavalla kahdella vaalikaudella 12 miljardin tasapainotus viidellä keinolla:
  - 1) Pidemmät työurat
  - 2) Kuntareformi ja hallinnon tuottavuus
  - 3) Kasvuun vauhtia verouudistuksella
  - 4) Veron kiristykset
  - 5) Menoleikkaukset

2011 budjettiesitys

- Budjetin loppusumma 50,4 MRD euroa
  - Nettolainanotto 8,7 MRD euroa
-
- Palkansaajan tuloverotus pidetään ennallaan
  - Vihreää verouudistusta jatketaan
  - Kansaneläkkeitä ja minimietuuksia vahvistetaan

Tuloverotus

- Työn verotus pidetään ennallaan
- Kompensoidaan ansiotason nousun sekä sosiaalivakuutusmaksujen verotusta kiristävä vaikutus (425 milj. euroa)
- Eläketulon verotusta kevennetään palkansaajien tasolle (35 milj. euroa)
- -> Hallitusohjelman veronkevennysvaraa jätetään käyttämättä 240 milj. euroa

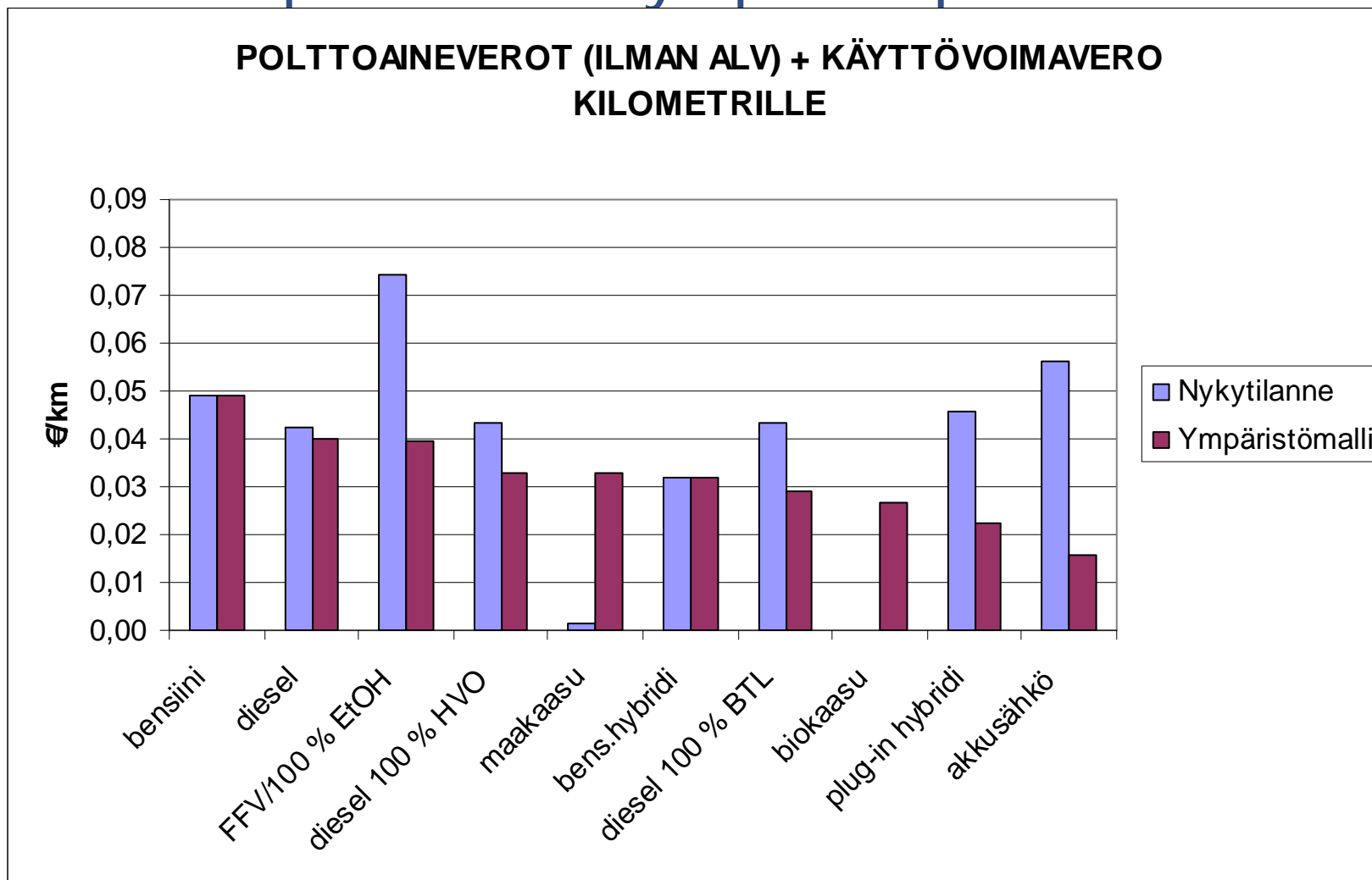

Vihreä verouudistus jatkuu 2011 budjetissa

- 2008: Auto- ja ajoneuvoverot päästöperusteisiksi (co2 päästöt -15 %)
- 2008-2011: Ekologinen verouudistus (2 MRD siirretty työn verotuksesta ympäristö- haitta- ja kulutusveroihin)
- 2011: polttoaineiden ”hiilivero”: liikenne- ja muiden polttoaineiden vero riippuu co2- ja lähipäästö- ja energiasisältökomponenteista
- 2011: Jäteveroon ympäristöohjaavuutta

Vihreä verouudistus 2011-2013: Liikennepolttoaineet ympäristöperusteiseksi

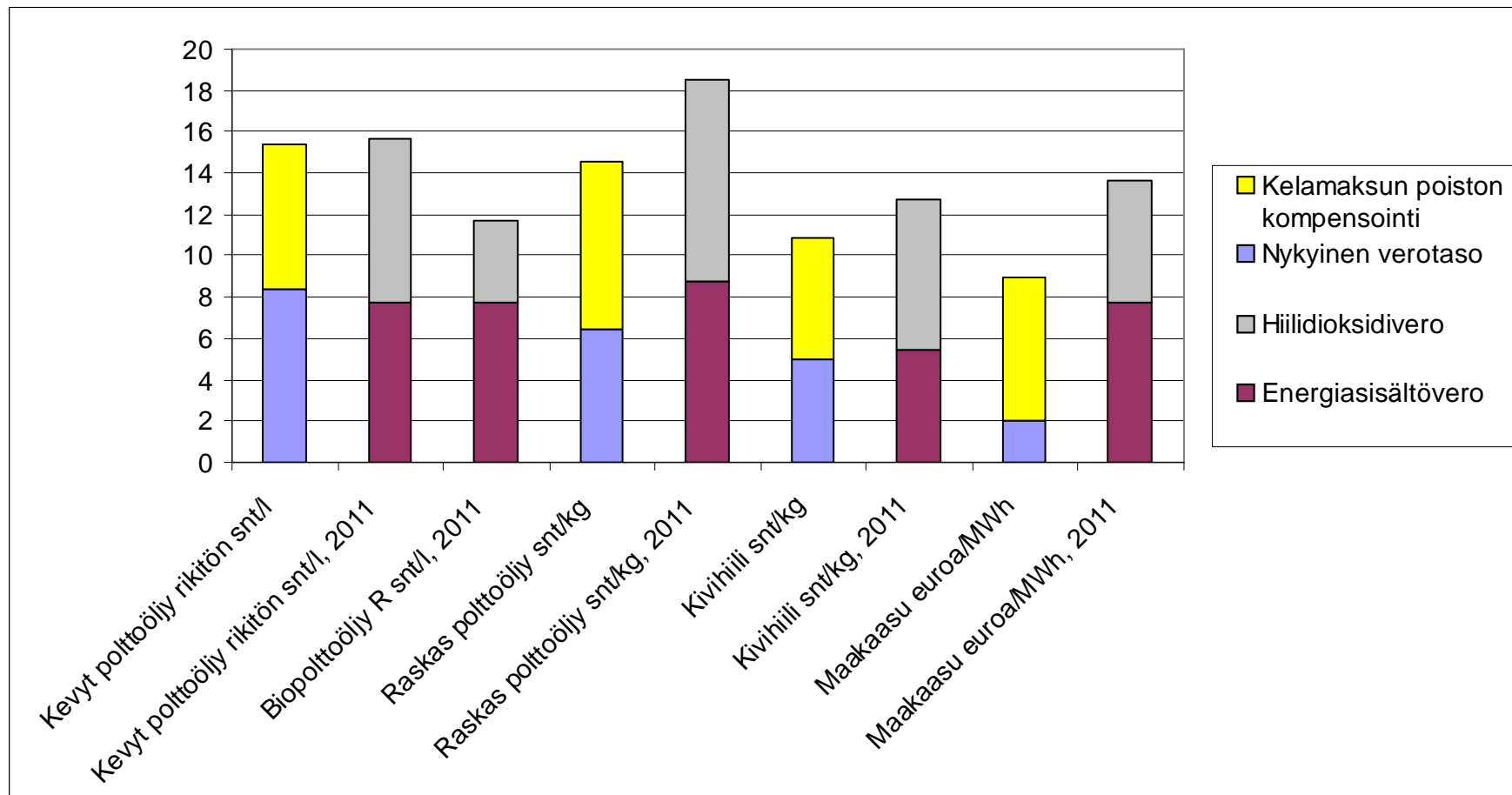
Esimerkki liikenteen vihreän verouudistuksen kokonaisvaikutuksesta

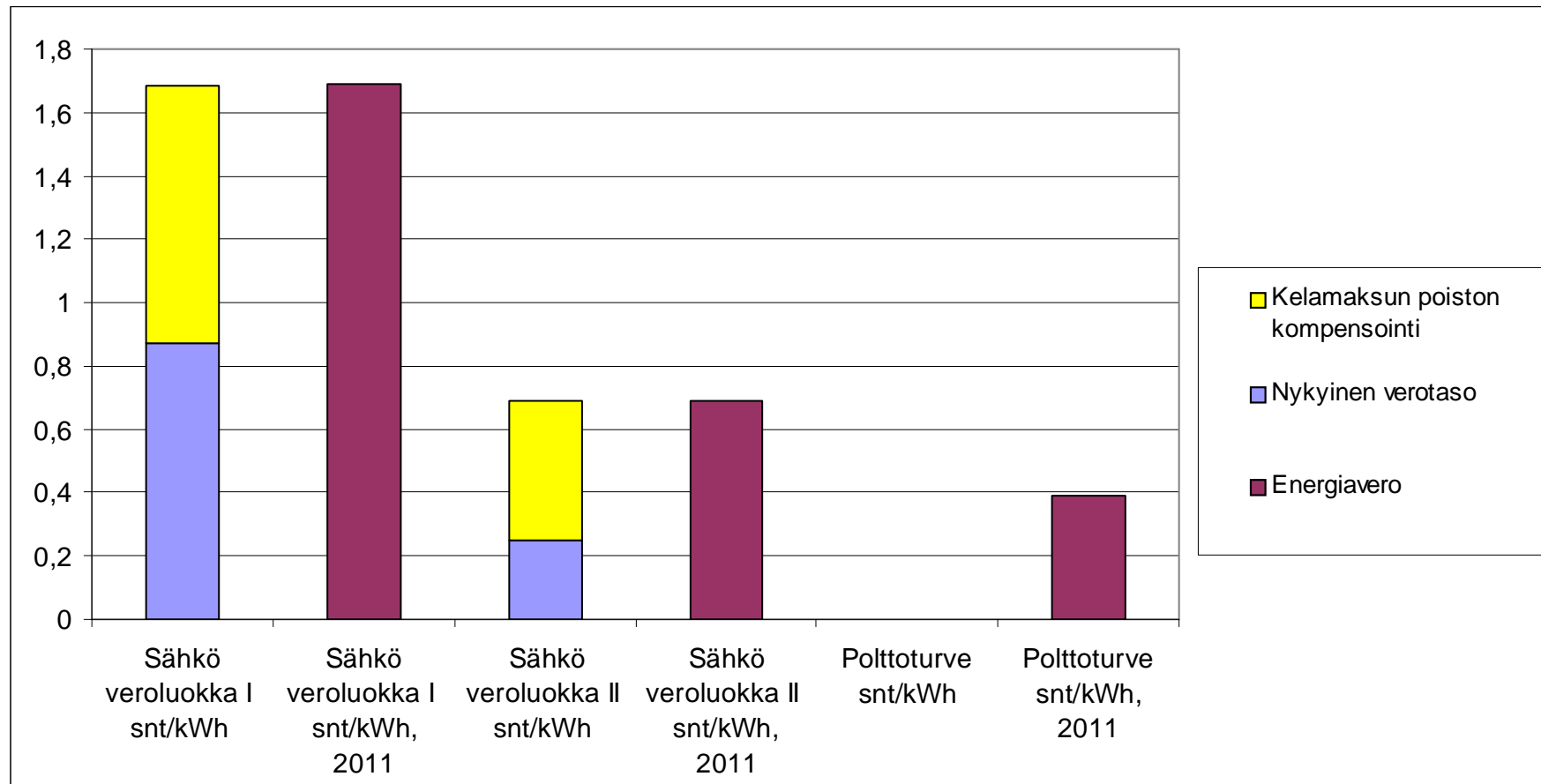
Case: bensiinihybridi 2007-2011:

- Autovero n. -5 000 euroa
- Ajoneuvovero: n. -100 euroa /vuosi
- Käyttövoimaveron n. -430 euroa /vuosi

- Sähköautoilla vaikutukset vielä suuremmat!
- Biokäyttöisillä ja vähäpäästöisilläkin autoilu muuttunut edullisemmäksi

Vihreä verouudistus: Hiilivero energia-aineisiin - bioraaka-aineet hiiliverottomia

Vihreä verouudistus: sähkön ja polttoturpeen verotus nousee

Ilmastonmuutoksen torjunta maksaa

- Öljy- ja sähkölämmitteisessä pientalossa asuvan kotitalouden asumiskustannukset kasvaisivat keskimäärin n. 20 euroa/kk
  - > Ympäristökannuste: maalämpö ja lämpöpumput kannattavammiksi, kannustaa myös energiansäästöön
- Kaukolämmitteisessä pientalossa asumiskustannusten nousu vaihtelee n. 15-20 euroa/kk riippuen polttoaineesta ja tekniikasta
- Kaukolämmitteisen kerrostalon asumiskustannusten nousu keskimääräisessä 75 neliömetrin asunnossa asuvalla kotitaloudella n. 6–8 euroa/kk
  - > Ympäristökannuste: bioraaka-aineiden käyttö fossiilisia kannattavampaa

Uusiutuvaa energiaa lisätään voimakkaasti

- Uusiutuvilla energialähteillä tuotetun sähkön tuotantotukeen 2011 n. 54 milj. euron lisäys
-> tuulivoima, biokaasu ja puupolttoaine
- Energiatuen valtuutta +114 milj. euroa-> 50 milj. liikenteen biopolttoaineiden demolaitoksiin
- Viljaetanolin tuen valtuutta korotetaan 6 milj. euroa ja määrärahaa 1,2 milj. eurolla
- Energiamarkkinavirastolle 870 000 euroa uusiutuvien energian tukijärjestelmiin
- Uusiutuvien lisäys 2011 budjetissa n. + 60 milj.

Välittäminen heikoimmista: 2011 budjetti

- Takuueläke 1.3.2011 lukien: pienimpiin kansaneläkkeisiin yli 100 euroa lisää kuukaudessa
- Perusturvaetuudet kansaneläkeindeksiin 1.3.2011 lukien:
  - Lapsilisä
  - Pienimmät kuntoutus- ja päivärahat
  - Kotihoidon tuki
  - Yksityisen hoidon tuki
- Sairausvakuutuksen alainen psykoterapia Kansaneläkelaitoksen järjestämisen piiriin
- Valtiontalouden vaikutukset yht. yli + 100 milj.

Poimintoja talousarvioesityksestä

- Kehitysyhteistyömäärärahojen taso nousee 0,58 prosenttiin BKTL:stä.
- Rajavartioston kaksimoottorisen kopterikaluston uusiminen aloitetaan vuodesta 2011 lukien.
- Valtio varautuu tekemään yliopistoihin v. 2011 finanssisijoituksia yhteensä 100 milj. euroa.
- Kuntien peruspalvelujen valtionosuuksia korotetaan 21,25 milj. eurolla sosiaali- ja terveystalouden parantamiseksi.

Poimintoja talousarvioesityksestä

- Käynnistetään kuusi uutta liikennehanketta:
  - E 18 Haminan ohikulkutie
  - Vt 8 Sepänkylä ohikulkutie
  - Vt 19 Seinäjoen itäinen ohikulkutie
  - Seinäjoki-Oulu junaradan II vaihe
  - Kemijärven radan sähköistys
  - Uudenkaupungin meriväylä
- Lisäksi valtio osallistuu Länsimetron rakentamisen kustannuksiin.
- Työllisyyspoliittiset määrärahat v. 2011 edelleen korkealla tasolla: aktivointiasteen arvioidaan olevan n. 23,5 %